

TRÀNSITS

16 DE MARÇ
MONESTIR SANT PAU DEL CAMP
TAGHI AKHBARI
MÚSIQUES DEL MISTICISME PERSA

PROGRAMA DE MÀ

Golestân, o *El jardí de les roses* -homònimament al recull de poemes escrits pel poeta persa Saadi al segle XIII-, titula i engloba el seguit de formes i miniatures melòdiques extretes del repertori clàssic iraní, el *Radif*, que ens ofereix l'Ensemble Delgoshâ. Un ventall de melodies tradicionals que abasta diverses emocions, sentiments i estats de l'ànima i que, en aquest cas, prenen les seves lletres de poemes dels grans místics Mawlânâ Rûmî i Sant Joan de la Creu.

TAGHI AKHBARI, VEU

ENSEMBLE DELGOSHÂ

COMENTARI

per Halil Bárcena

PÈRSIA, MÚSICA, POESIA I MÍSTICA

Hi ha geografies especialment dotades per a la música i la poesia. Pèrsia, la gran Pèrsia, que depassa amb escreix les fronteres de l'Iran contemporani, sens dubte, n'és una. La mateixa

llengua persa, coneguda com la “llengua dels mil poetes” i també com “l’italià d’Orient”, ha contribuït a aquest fenomen atesa la seva sonora musicalitat. A Pèrsia, la poesia, que és un do innat, compta amb una riquíssima tradició de segles. Des de temps antiquíssims, els perses hi van trobar el mitjà més d’acord amb la seva personalitat per expressar-se, de manera que parlar avui de literatura persa és referir-se, fonamentalment, a la seva fructífera poesia.

A Pèrsia –terra de religions, terra de poetes, terra de místics–, poesia i música s’han imbricat, de segle en segle, d’una manera sorprenentment fàcil i afortunada, fins a esdevenir gairebé una mateixa realitat. Al capdavant, tota poesia persa esdevé cant verbal. Poesia i música han conviscut entre els perses, en perfecta harmonia, des d’abans que el poeta i el músic tinguessin consciència del propi destí. I és que totes dues són ànimes bessones.

La poesia persa té una forta empremta espiritual derivada, fonamentalment, del sufisme, la dimensió mística de l’islam. El sufisme d’arrel persa es caracteritza per haver tingut sempre cura de l’expressió musical. Els perses tenen tendència a veure les coses en imatges i a expressar-se en ritmes sonors. Alhora, reflexionen mitjançant la poesia, de manera que a pocs llocs del món trobem un vincle tan perfecte entre poesia, música i mística.

Aquest vincle, un vincle multiplicador de sentits, és més estret en el místic sufí Mawlânâ Rûmî (1207-1273), una de les veus més destacades no ja del sufisme, sinó de l’espiritualitat universal, que no pas en qualsevol altre autor. A la figura de Rûmî, veritable alquimista del cor i mestre de dervixos, es concilien sense la menor contradicció el teòsof, el poeta místic i el dervix girador que troba en la música i la dansa una senda immillorable per acostar-se al misteri de Déu i, alhora, per expressar-lo. I és que Rûmî albira en la música una forma inestimable de revelar allò que no es pot dir mitjançant la paraula, ni tan sols la paraula poètica, atesa la insuficiència de tot llenguatge a l’hora d’expressar els fruits de l’amor diví.

Doncs bé, ningú millor que el cantant iranià Taghi Akhbari i el grup que l’acompanya per cantar la poesia de Rûmî, una poesia teixida mot a mot, precisament, per ser cantada i, en molts casos, dansada. El mateix Rûmî proclama: “Moltes són les vies que condueixen a Déu. Jo he triat la de la música i la dansa”. Posseïdor d’una veu rica en matisos, en què ressonen els ecos de tota una vella tradició persa de cant vocal modal (*avâz*), Taghi Akhbari no només canta Rûmî, sinó que també s’atreveix amb un altre cim de la mística, en aquest cas castellà, com és sant Joan de la Creu, en qui brillen amb força llums d’inequívoca procedència sufí. Amb la seva encertada proposta artística, Taghi Akhbari posa en relleu que la poesia, la música i la mística són terrenys fèrtils per a la trobada entre els éssers humans més enllà de la seva condició i procedència.